

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

جستارهایی پیرامون مسائل

دریای خزر

اللهه کولایی

شیوا علیزاده

مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی
تهران - ۱۳۹۵

فهرستنویسی پیش از انتشار

سرشناسه: کولانی، الهه (طبرستانی)، ۱۳۳۵-

عنوان و نام پدیدآور: جستارهایی پیرامون مسائل دریای خزر/ الهه کولانی، شیوا علیزاده؛ [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

مشخصات نشر: تهران: وزارت امور خارجه، اداره نشر، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۷۶ ص.

شابک: ۳-۷۶۵-۳۶۱-۹۶۴-۹۷۸.

بها: ۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرستنويسي: فپیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۲۳۹

موضوع: دریای خزر، منطقه

موضوع: حقوق دریاها -- دریای خزر، منطقه

شناسه افزوده: علیزاده، شیوا، ۱۳۶۷-

شناسه افزوده: ایران، وزارت امور خارجه، اداره نشر

شناسه افزوده: ایران، وزارت امور خارجه، مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

ردیbdی کنگره: ۱۳۹۵ ج ۹ ک/۲۱۶۰ DSR

ردیbdی دیوبی: ۹۵۵/۲۴

شماره کتابشناسی: ۴۲۰۴۲۱۲

جستارهایی پیرامون مسائل دریای خزر

الهه کولانی، شیوا علیزاده

شماره: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۵

همانگی امور نشر: بیتا طهرانیان

ویراستار ادبی: مریم حجاری

صفحه آرایی: سحرحسینی صنعتی

صفحه آرایی، طراحی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

اداره نشر وزارت امور خارجه

دفتر مرکزی: خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی، مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه

تلفن: ۰۲۲۹۷۰۲۹، تلفن: ۰۲۲۸۲۲۵۶۵

نمایندگی و فروشگاه مرکزی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پاساز ناشران، طبقه همکف پلاک ۱۶/۲۲

تلفن فاکس: ۰۲۲۹۵۲۲۹۰، تلفن همراه: ۰۹۳۵۹۶۴۹۰۲۷، تلفن: ۰۶۶۴۹۰۳۱۵

فروشگاه شماره ۲: خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی، جنب مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه

تلفن: ۰۲۸۰۲۶۶۲

فهرست مطالب

۱	مقدمه
بهره نخست: محیط زیست دریای خزر	
فصل اول: نقش کنوانسیون تهران در رویارویی با تهدیدهای زیست محیطی	
در دریای خزر	۹
مقدمه	۹
موقعیت جغرافیایی دریای خزر	۱۰
عوامل تهدیدکننده محیط زیست دریایی	۱۱
آلودگی دریایی	۱۲
تهدیدهای زیست محیطی دریای خزر	۱۴
تأثیر آلودگی های دریای خزر بر محیط زیست آن	۱۵
فعالیت های زیست محیطی در دریای خزر	۱۸
مشکلات فراروی کنوانسیون محیط زیست دریای خزر	۳۰
نتیجه	۳۷
راهکارها	۴۰
فصل دوم: حکمرانی خوب و مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی دریای خزر.	
۴۵	مقدمه
الگوی حکمرانی خوب و مدیریت یکپارچه سواحل	۴۷
مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی	۵۱
مسائل دریایی خزر و حکمرانی خوب	۵۳
حکمرانی خوب در مدیریت یکپارچه سواحل بر اساس مدل چرخه ای	۶۱
نتیجه	۶۴

بهره دوم: کشورهای ساحلی و رژیم حقوقی دریای خزر

فصل سوم: جمهوری آذربایجان؛ منابع انرژی و رژیم حقوقی دریای خزر

۷۱	.....	خزر
۷۱	.....	مقدمه
۷۲	.....	منابع نفت و گاز جمهوری آذربایجان
۸۳	.....	مسیرهای انتقال انرژی جمهوری آذربایجان
۸۹	.....	جمهوری آذربایجان و رژیم حقوقی دریای خزر
۹۵	.....	روابط جمهوری آذربایجان با کشورهای ساحلی در زمینه بهره‌برداری از منابع دریای خزر
۱۰۸	.....	نتیجه
۱۱۳	.....	فصل چهارم: جمهوری اسلامی ایران و دریای خزر
۱۱۳	.....	مقدمه
۱۱۴	.....	منابع نفت و گاز
۱۱۶	.....	میادین جدید گازی نزدیک ایران در خزر
۱۱۷	.....	مسیرهای انتقال انرژی دریای خزر در ایران
۱۱۹	.....	ایران و رژیم حقوقی دریای خزر
۱۲۱	.....	پیشینه روابط ایران و روسیه در حوزه خزر
۱۲۷	.....	نشستهای کشورهای حاشیه خزر
۱۳۴	.....	نتیجه
۱۳۹	.....	فصل پنجم: ترکمنستان و دریای خزر
۱۳۹	.....	مقدمه
۱۴۱	.....	منابع نفت و گاز ترکمنستان
۱۴۵	.....	خطوط انتقال انرژی
۱۴۸	.....	رژیم حقوقی دریای خزر از دیدگاه ترکمنستان
۱۵۰	.....	روابط ترکمنستان با دیگر کشورهای ساحلی خزر
۱۵۶	.....	نتیجه

فصل ششم: فدراسیون روسیه و دریای خزر.....	۱۵۹
مقدمه.....	۱۵۹
منابع نفت و گاز روسیه.....	۱۶۰
خطوط انتقال انرژی.....	۱۶۲
روسیه و رژیم حقوقی دریای خزر.....	۱۶۸
روابط روسیه با کشورهای ساحلی.....	۱۷۷
نتیجه.....	۱۸۷
فصل هفتم: قزاقستان و رژیم حقوقی دریای خزر.....	۱۹۳
مقدمه.....	۱۹۳
منابع نفت و گاز قزاقستان.....	۱۹۴
خطوط انتقال انرژی.....	۲۰۴
قزاقستان و رژیم حقوقی دریای خزر.....	۲۱۲
روابط با کشورهای ساحلی خزر.....	۲۲۷
نتیجه.....	۲۳۱
فهرست منابع.....	۲۳۹

